Eduskunta
Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

U 13/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjien lausuntoa valtioneuvoston U-kirjelmästä, joka käsittelee komission direktiiviehdotusta tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamista.

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

1. Yleiset huomiot

Yhdymme Valtioneuvoston kantaan ja tuemme siitä, että kulutuksesta aiheutuvia kielteisiä ympäristö- ja ilmastovaikutuksia pyritään vähentämään edistämällä kiertotalouden toimintamallien käyttöönottoa ja tarjoamalla kuluttajille korjauspalveluja ja käytettyjä tavaroita. Direktiiviehdotus ei kuitenkaan aseta kuluttajille velvoitetta tai kannustimia korjauttaa tavaroita uuden tuotteen hankkimisen sijaan. Suomen korkeiden työvoimakustannusten vuoksi suurimmassa osassa tapauksista tuotteen korjaaminen maksaa enemmän kuin uuden tuotteen hankinta. Tämän vuoksi suhtaudumme hiukan epäillen direktiivin todellisiin vaikutuksiin Unionin vihreän siirtymän tavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Korjausvelvollisuus (artikla 5) ja vaikutukset pk-yrityksille

Suomen Yrittäjät tukee myös U-kirjelmässä esitettyä valtioneuvoston kantaa siitä, että ehdotuksessa **esitettyjä säännöksiä tavoitteiden saavuttamiseksi on direktiivineuvottelujen kuluessa arvioitava perusteellisesti erityisesti siitä näkökulmasta, että ne eivät aiheuta kohtuutonta hallinnollista taakkaa elinkeinonharjoittajille**.

Komission vaikutustenarvioinnin mukaan direktiiviehdotuksesta aiheutuvat sopeutus- ja hallintokustannusten arvioidaan olevan pk-yrityksille

suhteessa yritysten tuloihin korkeammat kuin suurille yrityksille. Ehdotuksen arvioidaan kokonaisuudessaan kuitenkin hyödyttävän pk-yrityksiä, kun korjaustoimintaa harjoittavat pk-yritykset hyötyvät ehdotuksesta, kun taas teollisuusalan ja vähittäiskaupan pk-yritykset jäävät aloitteen seurauksena jossain määrin epäedulliseen asemaan.

Katsomme myös, että U-kirjelmässä esitetyn mukaisesti neuvottelujen kuluessa on syytä erityisesti selvittää, voiko tavaran myyjälle viime kädessä asetettu velvollisuus tarjota tai järjestää korjauspalvelu muodostua kohtuuttoman hankalaksi yksittäisille tavaran myyjille. **Olemme huolissamme, että todellisuudessa tuottajat siirtävät korjausvelvollisuuden yritysten välisten sopimusten myötä myyjille**. Vaikka tavaroiden ensisijainen korjausvastuu on tuottajalla, voi tavaroiden korjauksesta muodostua todellisuudessa kohtuuton velvoite pk-yritysmyyjille. On syytä myös huomioida, ettei korjausvelvollisuuden tule ylittää varaosien saatavuutta.

3. Eurooppalainen korjaustietolomake (artikla 4)

Voimassa olevan kuluttajansuojalainsäädännön mukaisesti elinkeinonharjoittajalla on jo nykyisellään laaja tiedonantovelvoite. Katsomme, että **korjaustietolomakkeen toimittamisesta ei ole tarkoituksenmukaista säätää edes kuluttajan pyynnöstä ottaen huomioon lomakkeen vähäinen lisäarvo kuluttajille ja siitä aiheutuva hallinnollinen taakka yrityksille**.

Artiklan kappale 1.

Pk-yritysten myyntijärjestelmät eivät todennäköisemmin tue kyseisen lomakkeen tuottamista, eikä 24 kuukauden siirtymäaika ei ole kovinkaan pitkä. Lisäksi yrityksillä on jo nyt lakisääteinen laaja tiedonantovelvoite kuluttajille. Tämän vuoksi katsomme, että lomakkeen aiheuttama hallinnollinen kustannus yrityksille on suurempi kuin lomakkeesta kuluttajille aiheutuva hyöty.

Korjaustietolomakkeen haasteena on myös se, että edes tänä päivänä kuluttajat eivät kykene kuvaamaan tuotteessa olevaa ongelmaa oikein ja tämä aiheuttaa virheitä korjaustarjouksissa. Näin olleen lomakkeen tiedot koskien hintaa ja muita ehtoja (varaosat, aika…) saattavat olla virheellisiä ja johtaa näkemyseroihin kuluttajan kanssa.

Artiklan kappale 5.

Korjaustietolomakkeen tietojen tulee olla voimassa 30 kalenteripäivää elleivät korjaaja ja kuluttaja sovi toisin. Tämä tarkoittaa myös hintaa ja arviota korjaukseen tarvittavasta ajasta. 30 päivän voimassaoloaika on kohtuuttoman pitkä korjaustietolomakkeen tyyppiselle tarjoukselle. Pk-yrityksillä ei

normaalisti ole laajaa varaosavarastoa ja heidän tulee tilata varaosat erikseen. Varaosien saatavuus ja hinta saattaa muuttua nopeastikin. Myös korjaukseen tarvittava aika voi muuttua riippuen varaosien saatavuudesta, korjaajan työmäärästä, kuluttajan antamasta informaatiosta, jne.

Artikla mahdollistaa sopia tarjouksen voimassaoloajasta toisin. Sana ”sopia” indikoi kuitenkin, että korjaaja ei voi lyhentää tarjouksen voimassaoloaikaa yksipuolisesti. Epäselväksi jää kuinka tämä ”sopiminen” toimisi todellisuudessa, kun kuluttajan voidaan lähtökohtaisesti olettaa olevan haluton sopimaan lyhyemmästä voimassaoloajasta. Direktiiviehdotuksen johtolause tai perustelut eivät tarjoa selitystä tai selvitystä siihen, kuinka tätä säännöstä tulisi tulkita tai soveltaa.

4. Verkkoalusta korjaamista ja kunnostettuja tavaroita varten (artikla 7)

Suomen Yrittäjät tukee U-kirjelmässä esitettyä kantaa, jonka mukaan kohtuuttomien kustannusten välttämiseksi **jäsenvaltioita ei tulisi velvoittaa varmistamaan, että niiden alueella toimii vähintään yksi verkkoalusta korjaamista ja kunnostettuja tavaroita varten.**

Direktiiviehdotuksessa edellytetään korjaajien ilmoittavan verkkopalvelussa laajasti esim. korjaukseen tarvittavasta ajasta ja varaosien saatavuudesta. Varaosien logistiikan tulee olla luotettava. Kun alustalle rekisteröinti olisi yrityksille vapaaehtoista ja rekisteröinnistä tullaan oletettavasti perimään yrityksiltä maksu (koska alustan käyttämisen tulee olla kuluttajille ilmaista), **epäilemme kyseisen alustan hyötyjä niin kuluttajille kuin yrityksille**. Toisaalta katsomme myös, että korjausyritysten myynninedistäminen ja markkinointi ei kuulu jäsenvaltioille. Se on markkinatalouden ja yritysten itsensä tehtävä.

Olemme myös huolissamme siitä, kuinka alustalla toimivien korjausyritysten laatu varmistetaan ja kuinka laatustandardin mukainen toiminta voidaan varmistaa. Voiko yritys kertoa olevansa tietyn tuotemerkin valtuutettu korjaaja?

5. Tavarankauppadirektiivin (EU) 2019/771 muuttaminen (artikla 12)

Tavarankauppadirektiiviin ehdotetaan muutosta, jonka mukaan myyjän on korjattava tavara sen saattamiseksi sopimuksen mukaisesti, jos vaihtamisesta aiheutuvat kustannukset ovat vähintään yhtä suuret kuin korjauskustannukset. U-kirjelmässä esitetään, että kyseinen säännös on epäselvä erityisesti siltä osin voiko myyjä kieltäytyä virheen oikaisusta toimittamalla virheetön tavara silloinkin, kun korjaaminen aiheuttaisi kuluttajalle merkittävää haittaa. Valtioneuvoston kannan mukaan tavaran korjaamisen

ensisijaisuusvaatimus voisi tavarasta riippuen muodostua kuluttajalle kohtuuttoman hankalaksi.

U-kirjelmässä esitetystä kannasta poiketen **Suomen Yrittäjät kannattaa kyseistä direktiivimuutosta. Pidämme kyseistä muutosta tärkeänä Unionin vihreän siirtymän tavoitteiden tukemisessa asettamalla tuotteen korjaamisen ensisijaiseksi vaihtoehdoksi korvaamisen sijaan.** Kestävän kulutuksen edistäminen koko tuotteen elinkaaren ajan, jätteen ja hiilidioksidipäästöjen vähentäminen sekä korjausalan edistäminen edellyttävät kuluttajien osallistamista näiden tavoitteiden saavuttamiseen. Pidämme myös tärkeänä sitä, että muutos korjaisi yritysten oikeusasemaa, kun kuluttaja ei voisi enää valita myyjälle kohtuuttomasti enemmän maksavaa virheenkorjausmetodia.

Pidämme kuitenkin myös tärkeänä, että direktiivin sanamuodon ”korjauskustannukset” tulee pitää sisällään kaikki korjaukseen liittyvät välittömät ja välilliset kustannukset sisältäen mahdollisen kuluttajansuojalain mukaisen vahingonkorvauksen (KSL 5 luvun 20 ja 21 §). Direktiivin sanamuodoksi tulisi siten täsmentää ”korjauksen kokonaiskustannukset”.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Sanna Lempiäinen
asiantuntija